

Česká matice školská a výuka na Volyni

Ke 100. výročí

Vzdělávání v nové domovině bylo pro volyňské Čechy důležitou otázkou. Od začátku chtěli "volyňští" rodiče pro své děti kvalitní výuku v českém duchu. Zdejší založení České matice školské tomu mělo být nápomocno.

Bylo to přesně před sto lety v roce 1923, kdy byly schváleny stanovy nově vzniklé organizace Česká matice školská, a ještě ten samý rok se konala první schůze. Organizace vyplynula z jednání zástupců českých obcí na polské Volyni, které se uskutečnilo v Lucku. Smyslem ČMSŠ byla podpora českého vzdělávání a konkrétním cílem bylo založení menších odborů v obcích a otevření české školy v Lucku a jinde.

Jak to vlastně do té doby bylo se vzdělávání volyňských Čechů? Čeští přistěhovalci měli povolení otevřít si vlastní české školy a už v roce 1870 vznikly tři — v Hlinsku, Buderáži a Mirohošti. O tři roky později vznikla další česká škola v Kupičově. Výuka ve školách musela probíhat v ruštině, protože zde byla podpora státu. Vedle toho probíhala i výuka v češtině, která byla hlavně pro první třídy, protože malé děti ruštinu neovládaly. Tehdy byli na školách dva učitelé — český a ruský. Bohužel se ukázalo, že to není šťastné řešení, protože mezi vyučující byly rozdílné názory na vedení výuky.

Nebyla zde ani vůle tyto problémy řešit na vyšší úrovni, záměrně se školy nechávaly v chaosu... Vše vyvrcholilo tím, že si volyňští Češi chtěli zakládat čistě vlastní školy bez státní podpory. Znamenalo to postavit si vlastní budovy, nebo mít výuku v soukromí. Pokud nebyli učitelé, hodiny vedli vzdělaní osadníci. V 80. letech tímto způsobem fungovalo 28 škol i s učiteli. Jedna škola tak připadla na tři až čtyři vesnice. Obec se o školu "starala", pozvala učitele, plat šel od místních lidí (v různé výši podle zámožnosti vesnice). Existenci učitele doplňoval kus přiděleného pole, který pomáhali obdělávat občané. Výuka nebyla stejná jako dnes. Stále se zde vyučovaly dva jazyky — ruský a český. Školní docházka tehdy trvala tři a čtyři roky a učilo se maximálně pět měsíců v roce, zejména v zimním období. Děti byly zapojovány do hospodářských prací, vždyť hospodářství byla jejich budoucnost. Často v docházce hrála roli vzdálenost škol.

Tato celkem liberální doba pro české přistěhovalce skončila nástupem Alexandra III., který od roku 1881 činil kroky k rusifikaci českého obyvatelstva. Kolem roku 1886 zesílil zájem ruských úřadů o české školy. Výsledkem byl nový zákon z roku 1887, který nařizoval výuku

Slovo předsedy

Vážení členové a čtenáři,

dne 21. října 2023 čeká sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel zasedání Valné hromady, které se podle stanov koná jednou za čtyři roky. Valné hromady se účastní určení delegátů za jednotlivé regiony. Úkol tohoto setkání je především zvolit členy Celostátního výboru. Tito členové opět budou reprezentovat regiony. Čeká nás také významná volba a to členů předsednictva a předsedy. Předsednictvo a předseda se volí na základě kandidátky, která je zcela otevřená.

Pro každou organizaci je takový den významnou událostí, která ovlivní život spolku na další čtyřleté období. Přeji delegátům, ať je jejich volba zodpovědná a ať je pro budoucnost spolku tou nejšťastnější.

Předseda Miroslav Kučera

KDY: sobota 21. října 2023

V KOLIK: od 10 hodin

KDE: budova ČSBS,

zasedací sál 5. patro,

Legerova 22, Praha 2

Z regionů ...

Region Žatec informuje, že členská schůze se koná ve středu 18. října 2023 od 13 hodin v Galerii Sladovna v 1. patře zadního traktu na Masarykově ulici v Žatci. Budou vybírány členské příspěvky ve výši 300 Kč na rok 2024. Informace jsou uvedeny ve Zpravodaji č. 4/2023. Publikace jsou k dispozici v kanceláři v Tolstého ul. nebo v informačním centru na náměstí v Žatci nebo Postoloprtech.

ZÁJEZD NA DUKLU K 80. VÝROČÍ 5. - 8. ZÁŘÍ 2024

Olomoucký region připravuje poznávací a zážitkový zájezd k 80. výročí zahájení „Karpatsko - dukelské“ operace, který se bude konat od 5. do 8. září 2024 v klidu, bez zmatků a čekání ve frontě. Zájezd bude mít dvě části.

První část bude na jižní Moravě, kde navštívíme vinařský sklep významného producenta „Moravských vín“ a kde se zúčastníme degustace, na kterou bude navazovat teplý raut. Zde si mohou zájemci zakoupit známková vína, ubytování je zajištěno v místním hotelu. Druhá část bude na Slovensku s ubytováním ve Svidníku. V sobotu 7. 9. 2024 pojedeme na místa, kde byla na polské straně zahájena KD operace, včetně překročení státní hranice na Slovensko.

Konkrétní program bude ještě upřesněn dle časových možností a prohlídky muzea ve Svidníku. Ubytování a polopenze na obou místech je již zajištěna, včetně dopravy. Cena bude upřesněna v roce 2024. Odjezd bude zájezdovým autobusem ve čtvrtek 5. září 2024 asi v 9 hodin z Prahy se zastávkami na Moravě (podle přihlášených zájemců). Bližší informace budou oznámeny. Upřednostněni jsou členové sdružení včetně rodinných příslušníků. Zájemci se mohou přihlásit na e-mail: miro.nerad@seznam.cz nebo na tel. 775 098 503.

Organizátor Ing. Miroslav Nerad,
předseda regionu Olomouc.

v ruštině, což se do té doby striktně nedělo (podle individuálních možností té které školy). Byl ustanoven zvláštní inspektor pro české školy a pod jeho dohledem měly být do tří let provedeny zásadní změny. Měly se uzavřít české třídy (což znamenalo konec výuky v českém jazyce) a učitelé procházeli speciálními kurzy. Těchto „proškolených“ učitelů, ať ruských, nebo českých, byl však trvalý nedostatek. A proto byly školy, které neměly tyto „prověřené“ učitele, postupně zavírány. Čeština mizela ze školní výuky a dál se učila soukromě nebo tajně. Čeští učitelé byli také postupně odstraňováni. V roce 1891 byl definitivní konec s češtinou na českých školách. Všechny školy byly v této době podřízeny ministerstvu osvěty a náboženství. Všichni obyvatelé museli vyznávat pravoslaví a oficiálním jazykem byla ruština. Naštěstí ještě fungovaly spolky, kde se udržovala česká kultura včetně jazyka.

Říjnový manifest Mikuláše II.

V roce 1905 proběhly rolnické nepokoje a výsledkem byl tzv. Říjnový manifest Mikuláše II., který přinášel určité uvolnění, snížení byrokracie a politické ústupky. Tento rok také dal zárodek vzniku školského spolku Jana Ámose Komenského v Kyjevě a začalo vycházet periodikum Ruský Čech. Tento titul se mimo jiné věnoval českému školství v Rusku. S první světovou válkou přichází další krize, která dopadá na školství, neboť byly mnohé školy využívány vojáky. Přinesly ale i naději, protože mezi rakouskými zajatci byli občas i učitelé, kteří mohli na školách učit. Panoval ale stále nedostatek učitelů, kterému se snažil pomoci Svaz československých spolků na Rusi.

Západní a východní Volyň

V roce 1921, kdy byla Volyň rozdělena na východní a západní, začalo další pronásledování českých škol. V roce 1922 bylo na západní Volyň 46 českých škol a jedna česko-ukrajinská. O tři roky později zbylo jen 19 českých škol. Vyšel totiž v platnost jazykový zákon, který zaváděl dvojazyčnou výuku, zkrátka zde byla snaha o přenos polského jazyka a kultury. V roce 1925 byla podepsána československo-polská smlouva, podle které měly být zajištěna výuka dětí z menšin v mateřském jazyce. Podmínkou bylo to, aby menšina zaujímala jednu čtvrtinu obyvatelstva v obci a děti školou povinných mělo být alespoň 40. V praxi těchto možností moc nebylo, a proto byla ještě využita možnost o otevření soukromých škol. Tyto soukromé školy však měly být financovány z vlastních prostředků, příspěvek státu byl „dle jeho možností“.

Česká matice školská

Právě otevírání českých škol bylo hlavní náplní české matice školské. V Lucku vznikla česká jednotřídní škola v roce 1929, avšak zatím v pronajatých prostorech. Počet žáků, místo se měnily rok od roku podle možností provozních i finančních. V roce 1933 byl počet žáků 75 a škola měla pět tříd a dva učitele. Postavení vlastní školní budovy bylo nutné. Povedlo se vybrat pozemek místního pivovarníka Zemana. Výstavba byla na spadnutí, avšak nečekaná zásah městského úředníka vše zhatil. Našla se proto jiná již stojící jednopatrová budova, kterou bylo nutno jen dostavět. Spolek Jana Ámose Komenského tuto dostavbu štědře podpořil. Česká soukromá škola měla v této době velkolepé plány. Navštěvovalo ji ve školním roce 1934-5 až 132 dětí, které chodily do pěti tříd a o které se starali 4 lidé. Vznikla myšlenka dostavět ještě jedno patro, aby mohlo být sedm tříd. Tato vize se v roce 1937 naplnila a vznikl také pěkný sál s pódiem.

Česká „matiční“ škola v Lucku

Protože do školy chodilo i mnoho přespolních dětí, bylo nutné poskytnout dětem internát. Docházka byla hlavně v zimních měsících pro děti náročná, často nebylo možné, aby děti denně chodily například devět kilometrů při nevlídném počasí. Do té doby bylo přespávání spíše nahodilé, například u příbuzných a tak dále. Už v roce 1934 fungoval internát v malém bytě, kde bylo tehdy 14 dětí. Provoz tohoto skromného internátu byl takový, že si každé dítě přivezlo postel, židli, nádobí, potraviny a dřevo. Částka za každé dítě se měnila podle počtu ubytovaných. Čím více dětí, tím byl internát levnější. Dá se říci, že matiční škola byla v některých ohledech pokroková. Pod dohledem učitele fungovala školní samospráva. Zástupci školní samosprávy byli voleni. Děti se tak učily organizaci, vedení schůzí, dělaly zápisy a pod. V každé třídě byla také týdenní samospráva, která se starala o vzhled třídy, budovy, třídní pokladnu atd. Chudší žáci dostávali z těchto třídních pokladen příspěvky... V roce 1939 byla Česká matice školská zrušena, škola ale fungovala dále jako státní, a to až do německé okupace v roce 1941. Připravila: E. Langpaulová, zdroj: D. Martinková: Na pozvání cara

Tachovské “babí léto”

Den evropského kulturního dědictví, který se v Tachově koná pravidelně, jsme spojili se setkáním našeho regionu neplánovaně. Nebo snad příběh volyňských Čechů není součástí místního kulturního “podhoubí”? Historii si v Tachově připomínali rodáci i ti, kteří se náhodně či cíleně přistěhovali a s městem spojují i budoucnost svých dětí.

Ti nejmenší z Ukrajiny se svými maminkami nám přišli trochu improvizovaně, ale upřímně zaspívat. Čekala jsem jednoduché písničky v jejich mateřštině, ale ony nám naopak chtěly pyšně ukázat, jak už umí zpívat česky! Bylo to milé. Přivítali jsme nové členy a bohužel i tentokrát jsme zavzpomínali na ty, kteří odešli. Na jaře zemřel pan Jiří Hudousek, rodák z Holovně, v létě pan Jan Janča z velké rodiny z Antonovky. Toto setkání si s námi užila i naše předchozí předsedkyně paní Alžběta Michlová z Olšanky. Smutnou zprávou je, že dva dny po setkání nečekaně zemřela. Budu velmi opatrovat brožuru o její rodné vesnici, kterou spolu s ostatními rodáky vytvořila. Navzdory tomuto smutnému dovětku bylo naše setkání jako vždy radostné.

Text: Květa Vachudová, foto: Václav Valeš

Jubilejní setkání obnoveného regionu Podbořany

Je to pět let, co se poprvé sešli členové obnoveného regionu Podbořany. Tenkrát se s “posvěcením” předsednictva SČVP a regionu Žatec oddělili členové, kteří bydlí na Podbořansku, a znovu začala místní komunita volyňských Čechů a potomků ožívat. Vedení regionu mělo tenkrát smělé vize. Chtělo, aby příběh volyňských Čechů znovu zněl mezi místními. Tomu měly napomoci přednášky pro veřejnost, pro školy, články v místních médiích, a byla velká chuť vidět novou expozici volyňských Čechů. Setkání, které proběhlo 25. září, se zúčastnilo třicet jedna lidí (tedy počet je přibližně stále stejný), bylo příjemné, přátelské a myslím, že zadostiučiněním všech je fakt, že se řada dřívějších plánů vydařila. Co na setkání proběhlo? Informovala jsem členy, které celostátní akce proběhly a že nás v brzké době čeká valná hromada a volba předsednictva. Mluvili jsme o nové expozici, kterou, snad za všechny přítomné, “pochválil” pan Beneš. Konstatoval, že expozice je přehledná a atraktivní. Zájem byl také o to, zda do muzea chodí školy. “Ve velkém prozatím ne, ale až se vydají pracovní listy, určitě se zájem zvýší”, ujistila nás členka a pedagožka Romana Havrdová. Proběhla také krátká diskuze nad uběhlými lety ... Hostem byla Hana Oktábcová z Informačního centra, která se také stará o expozici. Mimo jiné nás pozvala na další tři přednášky, které se ještě do konce roku chystají. Během odpoledne jsme si všichni našli chvíli pohovořit s těmi, se kterými jsme se dlouhou dobu neviděli. A navzájem jsme si slíbili, že si nenecháme ujít předvánoční setkání 12. prosince.

Text: E. Langpaulová, foto: I. Karlíčková

Knihy z našeho spolku

Sháníte nějaký titul, který u nás kdysi vyšel? Hledáte dárek? Sdružení Čechů z Volyň nabízí množství svých titulů, případně i těch, na kterých jsme se podíleli. Knihy se dají jednoduše objednat. Na webu www.scvp.eu v záložce “Naše publikace” si titul vyberete, potom kontaktujte paní Evu Henemanovou na e-mailové adrese: evahenemanova@centrum.cz nebo formou sms na telefonním čísle 724 235 309. Paní Henemanová odpoví a po domluvě podrobností knihu zašle.

Knihy se odesílají převážně Českou poštou či prostřednictvím služby Zásilkovna na uvedenou adresu, platby probíhají většinou převodem na uvedený účet.

Text: E. Henemanová

Něco nového, něco zajímavého, něco dobrého, ...

Reportáž ze Suchdola nad Odrou

Tak tohle všechno jsme prožili 23. 9. 2023 na tradičním setkání Volyňáků, jejich potomků a přátel v Kulturním domě v Suchdole nad Odrou. V letošním roce se setkání zúčastnilo přes 120 lidí a k naší velké radosti i více těch mladších lidí, než jsme bývali zvyklí.

Někteří naši hosté vážili opravdu dalekou cestu, jeli ze Žatce, Chomutova, Plzně. Jiní to měli blíž, dorazili z Vysočiny, Brna, Vyškova, Olomouce, Šumperka. Přijeli také naši přátelé z Polska. Z našeho velkého regionu to měli nejdále z Krnovska. Ale jsem ráda, že vás ani daleké cestování neodradilo od toho, abyste přijeli a abychom spolu prožili hezký den plný radosti ze setkání. Hodně se povídalo, něco jsme se dozvěděli z přednášek, pojedli jsme, popili a taky jsme si společně zatančili při skvělé muzice Karel Gott revival Morava.

Setkání zahájila bývalá předsedkyně Zdeňka Novotná, která přivítala hosty a seznámila nás s programem. Vyhlášenou minutou ticha jsme uctili naše členy zemřelé v období od posledního setkání. Poté také všechny pozdravila předsedkyně regionu Dagmar Dohnáková. Seznámila přítomné s hospodařením regionu a jeho činnostmi od posledního setkání v listopadu 2022. Jana Hiršová, tajemnice MS regionu, pak informovala o vývoji členské základny od našeho setkání v roce 2022. K dnešnímu dni má Moravskoslezský region 123 členů a Morava.

přímo na setkání se nám podařilo získat dvě další členky. Tak vás vítáme, děvčata! Máme z vás radost.

Zdeňka přivítala hosty. Naše pozvání na setkání přijal již tradičně místopředseda parlamentu ČR pan Jan Bartošek. Rádi jsme dále přivítali starostku městyse Suchdol nad Odrou paní Lucii Borákovou, místostarostu města Nový Jičín Jaroslava Perútka a Lukáše Curylo, náměstka hejtmana MS kraje pro kulturu. Samozřejmě nechyběli ani naši přátelé z Polska, tentokrát čtyřčlenná delegace vedená Kazimírem Naumčíkem, místopředsedou Sdružení přátel Lwova a jihovýchodního pohraničí (polských Volyňáků) - v Hlubčicích. Jednotliví hosté pozdravili naše setkání krátkými projevy.

Dalším zajímavým hostem byl Zdeněk Lyčka, který nám ve své přednášce tentokrát přiblížil přechod přes zamrzlý Bajkal v březnu 2020. Je to český diplomat, překladatel a spisovatel, který má za sebou několik dobrodružných cest na kajaku a na běžkách. Další zajímavou přednášku měl historik Ondřej Štěpánek z Národního muzea. A vystoupil i plukovník Milan Žuffa – Kunčo, zakladatel Legiov laku, který se s námi podělil o své zkušenosti s prací s mladými lidmi na školách, které zasvěcuje do naší historie zábavnou formou.

Následoval výborný oběd a prodej losů do tomboly. Pak přišel zlatý hřeb setkání, na který se všichni těšili. Vystoupení skupiny Karel Gott revival Morava. Pánové Josef Bouda a Radek Verner jsou velice bezprostřední a zahrají opravdu jak se říká „od Bacha po Vlacha“. Hlavním repertoárem jsou samozřejmě písničky Karla Gotta. Dokázali už po 14 hodině zaplnit taneční parket a ti, co netancovali, alespoň zpívali, a všichni se výborně bavili. Tato skupina nám zpívala až do 18 hodin. Pak uklidili nástroje, přisedli si k nám a společně jsme ve zpěvu pokračovali. V jedné z přestávek jsme vylosovali tombolu, umíme to bleskově. Chtěla bych poděkovat všem, kteří se na přípravě setkání jakkoli podíleli, kuchařkám, pekařkám, těm, kteří během něj pomáhali s obsluhou, tombolou, úklidem, prostě se vším, co bylo zrovna potřeba. Velice důležitá je pro nás i finanční podpora, kterou nám věnovali: Jiří Bartošek, Věra Dvořáčková (500 Kč), Žaneta Jakubová (200 Kč), Josef Knob (500 Kč), Vladimír Knob (400 Kč), Jaroslava Růčková (200 Kč) a manželé Štefkovi (200 Kč).

A na závěr ještě jednou děkuji vám všem, kteří jste za námi do Suchdolu letos přijeli. Jsem ráda, že se k nám vracíte, věřím, že je to známka toho, že to děláme dobře. Vždycky mě to nabije novým elánem na další rok a pro další práci, která tím pro mě dostává smysl. Žatečtí si ještě v neděli ráno prohlédli krásný zámek Kunín a pak už také vyrazili na cestu domů. Tak za rok přesně v sobotu 21. 9. 2024 se na všechny těším a NA VIDĚNOU! Už teď mohu slíbit, že přednášky budou neméně zajímavé a opět nám zahrají naši kamarádi Karel Gott revival Morava. Tato akce byla spolufinancována z rozpočtu města Nový Jičín, kterému děkujeme.

Text: D. Dohnáková, foto: S. Sabol, T. Dohnálek, M. Košťál

Kniha “Sokolovo 1943”. Detailní popis boje z obou stran

Rozhovor s autory M. Kopeckým, M. Mojžíšem a F. Kachlem

Letos, kdy si připomínáme 80. výročí bitvy o Sokolovo, vyšla dlouho očekávaná kniha “Sokolovo 1943”. Kniha, která má 848 stránek, velkorysý počet fotografií a originálních dokumentů, se jistě stala součástí knihoven mnohých volyňských Čechů. Vždyt i ti, byť v menším počtu, se tohoto boje zúčastnili. Při této příležitosti přinášíme rozhovor s autory knihy Ing. Milanem Kopeckým, Ing. Milanem Mojžíšem a MUDr. Filipem Kachlem.

Mohl byste krátce představit vaši knihu Sokolovo 1943?

MK: Přesněji řečeno, v případě „Sokolova 1943“ se jedná o dvojknihu. První svazek, nazvaný „První boj“ se soustředí na účast 1. čs. samostatného polního praporu v tzv. „Třetí bitvě o Charkov“, čili na boje čs. vojáků v oblasti Sokolova v první polovině března 1943. Samozřejmě se věnujeme předcházejícím událostem, spjatých se vznikem naší jednotky v Buzuluk a také osudům čs. praporu po boji a jeho včlenění do 1. čs. samostatné brigády v Novochopersku. Druhý svazek „Nezapomenutí hrdinové“ je především souborem životopisných medailonků více než 970 příslušníků čs. praporu, kteří se prvního boje zúčastnili. Obě knihy jsou samozřejmě doplněny řadou příloh a dalších materiálů.

Proč jste si vybrali toto téma? Máte nějaké osobní vazby k této bitvě?

MK: Důvodů určitě zmíníme více. Já velmi rád připomenu, že tématem se po celý život zabýval Miroslav Brož (1948 — 2019), autor knih „Zapomenutí hrdinové“ a „Hrdinové od Sokolova“, což byly publikace složené z mikromedailonků příslušníků 1. čs. praporu. Kolega Brož začal jako své vrcholné dílo připravovat právě „Nezapomenuté hrdiny“. Bohužel několik posledních let svého života bojoval s velmi těžkou nemocí a musel práce přerušit. Přesto nás s Milanem Mojžíšem s nedokončeným rukopisem informativně seznámil. A to byl zřejmě ten první impuls... Ke druhé části otázky mohu jen uvést, že jeden můj vzdálený příbuzný tam bojoval a bohužel i zahynul.

MM: Pro mne se toto téma otevřelo zhruba před osmi lety poté, co se začalo

Křest dvojknihy Sokolovo 1943 proběhl symbolicky 8. března 2023 v hotelu Legie. Zleva Ing. Milan Kopecký, Ing. Milan Mojžíš a MUDr. Filip Kachel.

zpochybňovat nasazení československých vojáků při jejich prvním bojovém nasazení na východní frontě. Nemohl jsem převzít názor, že na několik set čs. vojáků lhalo ve jménu komunistické propagandy, a rozhodl jsem se je hájit, neboť jsem měl to štěstí, že jsem se s mnohými ještě potkal a slyšel je vyprávět. Na počátku roku 2016 jsem v časopisu “Legionářský směr” uveřejnil první kritický rozbor těchto „nových“ výkladů bojů a spolu s Milanem Kopeckým jsme následně na toto téma publikovali řadu článků. A pak tu byl slib Miroslavu Brožovi, že jeho poslední práci dokončíme a u příležitosti 80. výročí vydáme.

FK: Boj u Sokolova je důležitým mezníkem čs. historie. Proto jsem si před několika lety koupil knihu Jiřího Klůče „Sokolovo ve stínu propagandy“. Ten odmítal skutečnost, že německá 6. tanková divize nasadila proti čs. obráncům Sokolova tanky. Toto tvrzení se vymykalo standardním německým taktickým zvyklostem a protirečilo i svědectvím našich účastníků boje. Přitom se opíral o své poznatky z badání v Německém spolkovém vojenském archivu ve Freiburgu a zřejmě i o článek Aleše Binara v časopisu Historie a vojenství, který se také odvolával na dokumenty z Freiburgu. Nezbylo mi, než v archivu začít studovat sám a probádat i ty písemnosti, které výše uvedení autoři opomněli. Už během druhého studijního pobytu se mi podařilo najít nezvratné důkazy, že Němci proti Sokolovu tanky nasadili. Na začátku roku 2022 jsem o nález napsal článek do “Legionářského směru” a projevil přání zapojit se vzniku publikace, která podá ucelený detailní popis boje z pohledu všech účastníků střetu.

Jaké konkrétní zdroje jste využívali? Objevili jste nějaké vzácnější prameny?

MK: Jako zdroje jsme využili obrovské množství dokumentů z českých, slovenských, ukrajinských, ruských a německých archivů. Je poměrně zajímavé, že i z původních praporečnických písemností se nám podařilo vytěžit do té doby opomíjené skutečnosti, a tím se ukázalo, že naši předchůdci tyto dokumenty buď vůbec nezkontrolovali, nebo velmi povrchně. Například jsme dokázali, že asi pět snímků kolony čs. pěšáků vzniklo při pochodu stepí od Valujek k Charkovu a nikoli při výcviku, jak se často uvádělo.

FK: Stanovili jsme si podrobně zpracovat události pohledem obou stran v rozmezí od 1. do 15. března 1943. Já jsem soustředil na archiválii a válečné deníky 6. tankové divize a jí podřízených jednotek jako například tankového pluku 11, pluku tankových granátníků 114 a dalších. Právě tyto

archiválie podřízených útvarů ještě nebyly v souvislosti se Sokolovem zpracovány. Zejména podrobné přepisy telefonických a rádiových depeší z průběhu boje nebrali výše jmenovaní autoři vůbec v úvahu.

MM: Důležitou úlohu při rekonstrukci prvního bojového nasazení měly i vzpomínky veteránů, které jsme mezi sebou navzájem porovnávali a doplňovali z nich reálný obraz boje. I zde jsme se drželi odkazu Miroslava Brože, že pro dobrý popis historické události je nutné použít kompilaci dochovaných archivních dokumentů se vzpomínkami účastníků.

S čím novým konkrétně kniha přichází?

MK: Já bych třeba poukázal na skutečnost, že jsme v rámci medailonků nashromáždili na 750 portrétů vojáků 1. čs. praporu. Pro představu v předchozích knihách Miroslava Brože jich bylo asi 440. Stalo se tak ale jedině díky tomu, že nám při jejich hledání pomáhal velký počet archivářů, členů Ústředí ČsOL, potomků sokolovských bojovníků, badatelů a sběratelů.

MM: Již Miroslav Brož měl v plánu doplnit medailonky příslušníků praporu o statistické údaje. Díky doplnění údajů o stovky dalších informací a s pomocí kolektivu Ústředí ČsOL a využití počítačové techniky se nám povedlo tento záměr realizovat a uspořádat do čtenářsky zajímavé formy. V knize tak nalezneme i podrobný soupis padlých, zajatých a nezvěstných v prvním bojovém nasazení.

FK: V rámci mého bádání ve Freiburgu jsem prozkoumal archiválie německého XXXXVIII. tankového sboru a 4. tankové armády. Tam se mi podařilo získat několik zcela nových poznatků o německém operativním postupu, například proč se Němci při postupu na Sokolovo zdrželi tak dlouho u Taranovky a také důkaz, že se čs. vojáci při ústupu 14. března střetli s tankovou skupinou divize Waffen-SS Das Reich.

Největší radost mám z toho, že se naší autorské trojici podařilo zrekonstruovat průběh boje na vysoké faktografické úrovni a zároveň jsme zcela logicky a přirozeně spojili vzájemně se doplňující pohledy z německé i československé strany. Svědectví čs. účastníků střetu se tím vrátila z říše bájí, kam je neopodstatněně odložil Jiří Klůč, opět do prostoru historické pravdy.

Vidím podle vašich titulů, že nejste vystudovaní historici, ale máte technické vzdělání nebo lékařský titul. Jaká je vaše cesta k moderní historii a psaní o historii?

MK: Přestože jsem strojní inženýr, vždy mne zajímaly osudy čs. vojáků na východě a bojová technika, kterou používali. Protože jsem asi do poloviny 90. let nenarazil na práci profesionálního historika, která by mi poskytla relevantní informace, začal jsem studovat archivy sám a se svými výsledky jsem se chtěl podělit i s ostatními. Moje první kniha vyšla v roce 2001.

MM: Vojenské historii se věnuji od mládí a v současné době je i podstatnou součástí mého povolání coby řídicího tajemníka ČsOL. Na rozdíl od humanitně vzdělaných historiků jsou mému inženýrskému vzdělání bližší přímá věcnost, logické postupy a závěry podložené fakty. Pro analýzy map, rozkazů a postupů jednotek u Sokolova není zanedbatelné ani mé více než dvacetileté působení ve velení tankové roty aktivních záloh 73. tankového praporu AČR.

FK: Já žiji od poloviny 70. let v Německu, kam se mnou rodiče tehdy emigrovali. Od chlapeckého věku jsem se zajímal o čs. válečnou historii, a protože jsem pobýval v cizině, tak si myslím, že právě o to intenzivněji. Během studia medicíny jsem navštěvoval i přednášky historie. Kvůli atestaci a následující psychiatrické a psychologické praxi jsem musel studia historie zanechat, ale jako koníček mi zůstala i nadále.

Jak psaní probíhalo?

MK: Opravdový start nastal na začátku července 2021, kdy jsme s Milanem Mojžíšem navštívili pana Miroslava Brože ml. Ten nám předal onen výše zmiňovaný nedokončený rukopis svého otce, bohužel bez valné většiny foto-

-grafické přílohy. Tehdy jsme vycházeli z představy, že dokončíme rozpracovanou knihu medailonků a do ní ještě na úvod zakomponujeme kapitolu o průběhu boje v rozsahu několika desítek stránek.

MM: Nový impuls přišel v létě 2022, když nás Filip Kachel seznámil s nalezenými materiály v německých archivech. Poté, co jsem kolegům předložil osnovu samostatné knihy, měli obavu o mou soudnost, ale s nadstandardním nasazením, s pomocí dalších spoluautorů a již vzpomínaného kolektivu spolupracovníků z ČsOL byl do půl roku na světě 350 stránkový díl.

Jak jste knihu financovali?

MM: Knižní komplet byl vydán v rámci publikačního programu Československé obce legionářské. V partnerství s nakladatelstvím Epoque byla od roku 2014 vydána celá řada úspěšných knih, tak to nebylo až tak komplikované. Rád bych ještě jednou poděkoval grafikům za trpělivost, neboť naše inženýrské myšlení bylo někdy až puntičkářské. Co se týče prací Milana Kopeckého, jednalo se již o jeho třetí dílo vydané u ČsOL. První byly v roce 2019 dnes již rozebrané „Československé jednotky na východě“, které dokončil za tehdy již vážně nemocného Miroslava Brože a o dva roky později ve spolupráci s Václavem Kameníkem připravil publikaci o výsadkářkách 2. čs. paradesantní brigády „Andělé se samopalem“.

Jaké máte další "historické" plány?

MK: Sokolovo určitě nebylo poslední a věřím, že se s kolegy Mojžíšem a Kachlem sejdeme nad další knihou. Nyní ale pracuji na publikaci o protiletadlových dělostřelcích 1. čs. armádního sboru, tentokrát však ve spolupráci s Michalem Rakem.

Jsou nové poznatky zajímavé i pro německé čtenáře?

FK: Zajímavé je dořešení zpoždění tankové divize u Taranovky, která byla špatně přesměrována kvůli komunikační chybě. Samotný boj proti čs. praporu bude zajímat asi jen ty, kteří se zaměřují na nasazení sovětských spojenců na frontě. Zveřejnění v Německu ale neplánujeme.

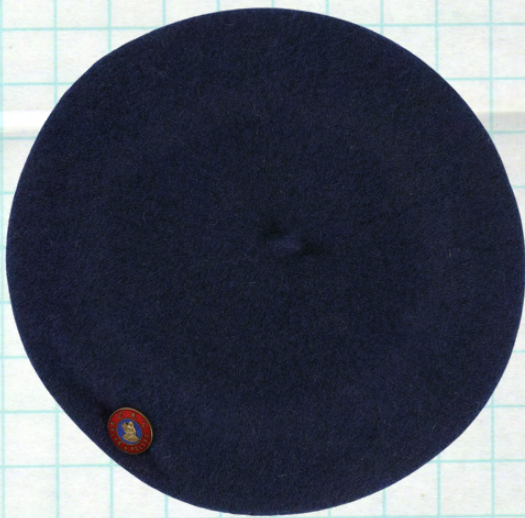
Připravila E. Langpaulová, foto: Zuzana Palová

Česká matice školská a výuka na Volyni

V Národním muzeu je uložena řada fotografií, předmětů a dokumentů, které se týkají vzdělávání na Volyni. Zde přinášíme malou ukázkou.

Českou školu v Lucku a její žáky navštívil československý vyslanec v Polsku Juraj Slávik (uprostřed fotky), zřejmě kolem let 1936–1938.

Modrý školní baret z polské části Volyně (z meziválečného období). Jeho součástí je kovový odznak České matice školské.

Ředitel a zároveň učitel České matiční školy v Lucku Josef Kredba stojící před školní knihovnou. V Dějinách volyňských Čechů II. je uvedeno, že měla tato škola žákovskou knihovnu s 266 svazky, učitelskou s 98 svazky a 120 učebnicemi a knihovnu pro dospělé s 250 svazky.

Česká matice školská a výuka na Volyni

Výzdoba v České matiční škole ve Zdobunově – velká československá vlajka i menší vlaječky a připomínky „prezidenta osvoboditele“ Tomáše G. Masaryka. Mimo toho byly vyvěšeny na zdech třídy portréty následného československého prezidenta E. Beneše a J. Stalina. Konec 30. let 20. století.

Učebnice Jaro se zabírala zejména českými dějinami a výraznými osobnostmi naší historie. Pro děti školy v Sofijejce ji ručně psal a ilustrace nakreslil učitel František Holý, který byl do obce dosazen v roce 1917 jako válečný zajatec.

Školní zpráva.
Paulíková Marie *žákyně 1. třídy I. oddělení*
české školy ve Zdobunově
dostává tímto listem z školního
roce 1920-1921.

na českém jazyku							na ruském jazyku					celk. známky			
čtení	psaní	gramatika	právní	historie	geografie	matika	čtení	psaní	gramatika	právní	historie	geografie	matika	čtení	psaní
5	4	4	5	4	4	3								12	6

V Zdobunově dne 20. června. 1921.
Školní učitel: Vlad. Salava.
Školní knihovna předána do r. 1921.

Školní zpráva (dobové „vysvědčení“) z roku 1921 Marie Paulíkové, která se učila v české škole ve Zdobunově.

Škola v Českém Boratíně, kde žáci drží periodikum Mladý svět (v roce 1931). Mezi žákyněmi je mj. Dobromila Šebestová, jejíž druhoválečný deník vydalo Národní muzeum.

Alexandr Křivka, učitel z Českého Straklova

Vzpomínka

Sté výročí založení České matice školské v Lucku mě inspirovalo k napsání vzpomínky na mého pradědečka Alexandra Křivku, učitele v Českém Straklově, a jeho ženu, moji prababičku Naděždu Křivkovou. Dovolím si být osobní. Bude více dojmů a méně faktů.

Jako malé dítě jsem byla přesvědčená, že praděda a prababička, prarodiče mojí mamky, jsou široce známé osobnosti, a bývala jsem zklamaná, že se o nich nemluví v televizi a nepíše se o nich v novinách. Dodnes si myslím, že to byly výjimečné osobnosti pro svoji slušnost, přímost a poctivý přístup ke všemu, co dělali.

Prarodiče Křivkovi se po příchodu do Československa usadili v Podbořanech v Lysenkově ulici. Jako malé mi připadalo, že všechno kolem nich je takové východní, trochu exotické. Název ulice, jejich křestní jména, to když říkali "áftomobil" místo automobil, navíc děda po příchodu učil ruštinu na podbořanské základce... Na půdě byla spousta knih v azbuce, i pohádky, a nebylo neobvyklé, že večer po práci sedli k jídelnímu stolu a četli si ty zřejmě ukrajinské knihy. Kde se u nich vzaly, nevím, ale pravdou je, že sebou přivezli i nějaké české knihy z veřejné knihovny ve Straklově, kterou měli na starosti.

Prababička mi hodně vyprávěla o Volyni, vzdálené zemi, ze které s dědečkem přijela a kde byl život úplně jiný než u nás. Tehdy jsem si myslela, že všechny babičky a dědečci odněkud přijeli ... A protože poblíž domu vedla trať, zvuk projíždějícího vlaku je jakýmsi leitmotivem mých vzpomínek na ně. Můj praděda Alexandr Křivka (oslovovala jsem ho běžně dědo) se narodil v roce 1895 a v době mého příchodu na svět mu bylo 85 let. Přišlo mi vždycky zajímavé, že se narodil už v minulém století a už jako dospělý prožil i první světovou válku. Na vlastní kůži zažil velké dějiny! Přestože děda byl už na konci svého života a o jeho osobnosti jsem se dozvíдалa zprostředkovaně, s nadsázkou můžu říct, že jsme měli něco společného. Vzpomínám na nedělní odpoledne, kdy prababička podala dědovi utěrku s tím, ať utře nádobí. Děda v té době spíš posedával a ničemu se nevěnoval. Ani do toho utírání se mu nechtělo, a tak se mě snažil přesvědčit, že bych to měla utřít já. Vždycky jsem se nějak bránila výmluvou, že jsou

tržba prázdniny a tak dále. Zkrátka můžu s jistotou říct, že jsme oba nesnášeli utírání nádobí! Když jsem jako dítě hodně zlobila, prababička mi říkala, že toho oba mají hodně za sebou, že prožili dvě války, i tu první. Ptala jsem se, jestli děda taky bojoval. Ano, v první válce bojoval – a tak jsem se dozvěděla zcela lakonicky, že byl děda legionář a vlastně dodnes je to pro naše příbuzné trochu zvláštní, protože to skoro nikdo z nás nevěděl a nikdy se o tom nemluvalo. Jejich život mi tehdy z vyprávění přišel neskutečně dobrodružný a ... taky dost drsný. Jako dospělá můžu říct, že jistě prožili několik traumat, řečeno dnešním slovníkem. Dvě z nich mi často opakovali. První se týkal jejich sousedů, kteří byli židi. Měli s nimi pěkný vztah. Babička jim chodila každou sobotu ráno zatopit, protože drželi šábes a nesměli rozdělovat oheň. Němci ale zavraždili manžela a jejich mladého, velmi talentovaného syna. Chtěl studovat, nebo dokonce už studoval, medicínu. Zbyla sama máma. Jednoho dne, asi už bylo nějaké podezření, vešla babička k nim domů a vidí drahou sousedku, jak visí z lustru nad stolem. Nevydržela tragický odchod svých blízkých. Vždy mi babička říkala: "Jak moc asi chtěla umřít, když se pověsila na lustr a kolena musela mít skrčená nad stolem!" Pravděpodobně se jednalo o rodinu Čermákových. Druhé trauma se jistě váže k dědečkově sestře. Často Křivkovi navštěvovali sestru Annu, která bydlela v Českém Malíně. "Jednoho dne přišli do Malína Němci, všechny lidi nahnali do stodol a tam je zaživa upálili." Vždy mi babička připomínala, že švagrová měla krásnou čtyřletou holčičku. "Ani tu holčičku nenechali naživu." Když jsem se vyptávala, proč se to stalo, vždycky mi řekla, že to nikdo neví.

Určitě tam prožili i mnoho šťastných dnů. Děda s babičkou žili v Českém Straklově, kde byl děda učitelem. Babička nebyla stranou, pomáhala s knihovnou a učila předměty jako výtvarná výchova, ruční práce, hudební výchova (děda byl výrazně hudební "antitalent") a vedla pěvecký sbor. Babička měla k sobě jednu posluhovačku, aby vše stíhala. Jak mi říkala, za Poláků se učilo česky a za Sovětů, což prý bylo horší, se učilo taky česky. Rusky se učilo jen, když chodili inspektoři. Dodnes by mě zajímalo, jak tyhle hospitace vypadaly, nedovedu si představit, že najednou děti, které dosud slyšely hlavně češtinu, mají reagovat rusky. Nikdy mi ale nezmínila, že z toho byl problém. Možná by mi víc řekli dědovi žáci. Měla jsem to ohromné štěstí a jednu žákyni jsem poznala, i když jsme mluvily jen telefonicky a psaly si přes e-mail. Na moje požádání mi Věra Suchopárová, rozená Skřivánková, poslala svoji vzpomínku na předky. Cituji: "Pan učitel Alexandr Křivka s manželkou Naděždou byli váženými osobnostmi v obci s respektem k jejich vzdělanosti a charakterem. Tak jsme to svým dětským způsobem chápaly i my děti a nevzpomínám si, že by s náma měl nějaké vážnější potíže. Ačkoli i dnes vidím tu nataženou něčí ruku a trestající pravítko pana učitele."

Bylo ve třídě několik darebáčků, kterým disciplína nevoněla. To mi připomíná náboženskou tradici, kdy jsme každý rok jeden den před Velikonocemi povinně chodili do církve ke zpovědi a druhý den k přijímání.

Ten první den se nesmělo snídat, a tak maminky připravily dětičkám snídani do tašky. Když jsme byli ve třídě už připraveni k odchodu, pan učitel se zarazil a řekl: "Tady někdo kouřil, ať se přizná sám"! Protože kouření bylo zakázáno a nikdo se nepřihlásil a pan učitel už znal ty darebáčky, namířil si to k jednomu z nich a šáhl mu rovnou do kapsy. S odporem však vytáhl ruku obalenou vajíčkovým žlutkem. Tenkrát se pan učitel moc zlobil. Jednak, že netrefil toho pravého, kterého pak stejně později potrestal, a druhak, že tomu nepravému zničil snídani, neboť vajíčko bylo málo vařeně... Bylo toho tenkrát mnoho zajímavého. Například tahle impres. Bylo krásné jaro, příroda jen čarovala a pan učitel nám chtěl té krásy poskytnout více. Uspořádal jarní výlet pěšky do sousední školy v Semidubech. Šli jsme polními pěšinkami mezi lány dozrávajících žita. Všechno kolem vonělo a my jsme si, dle nějakých zkazek, pokládali za ucho nerozkvetlý klas žita s tím, že když rozkvete, tak se nám splní každé přání... Jindy jsme hráli dětské divadlo, které pan učitel režíroval a paní učitelová dirigovala dětský pěvecký soubor. Dost neobvyklé bylo, že když obec pořádala k různým tradičním příležitostem taneční zábavu v odpoledních hodinách, tak pan učitel zařídil, aby v mezích měly děti své taneční sólo." Dědův žák byl i Miloslav Masopust, ale na svého učitele si už nepamatuje.

O dědovi se povídalo, že i v Podbořanech používal tělesné tresty. Jak mi říkají jeho vnučky, moje mamka a teta, přišla jim k němu tahle praktika „divná“, prý to byl velmi mírný a laskavý člověk. I v pozdním věku se věnoval vnučkám, hrál si s nimi, vystříhoval z novin panenky a podobně. No uznejte, po tolika letech s dětmi našel ještě tolik trpělivosti, aby se bavil s vnučaty. Kromě skvělého charakteru si můj pradědeček přivezl z Volyně kroniku Sokolské obce v Českém Straklově. Pradědeček byl jednatel, místostarosta a později i vzdělavatel místní sokolské jednoty. A také poctivě psal kroniku, která je podle všeho jediná dochovaná svého druhu. Kroniku psal "na důkaz opravdové oddanosti sokolské myšlenky" a je dnes důležitým historickým pramenem. Oba manželé byli zřejmě velkými vlastenci. Jejich vnuk mi povídal, že v setnici, kam se málo chodívalo, visely ještě v 80. letech obrazy našich prvních dvou prezidentů. Díky těmto obrazům viděl poprvé Masaryka a Beneše, o kterých se v tehdejších učebnicích dějepisu nepsalo.

Prababička se ve Straklově věnovala i dalším organizačním věcem, které se týkaly školy, například obstarávala školní pomůcky. K tomu se váže její jeden nepříjemný zážitek. Vždycky, když mi to říkala, dodala, že měla opravdu strašný strach. Vybrala tenkrát jako každý rok peníze od dětí na školní pomůcky a jela je do města koupit. Když se vracela, potkala ve vlaku jednoho známého Ukrajince a ten se jí ptal, co má v těch kufrech. Řekla, že pomůcky do školy, a vzápětí jí bylo jasné, že má problém. Dostala podezření, že ji v noci přijdou "navštívit" banderovci. "Ti vždycky chodili po nocích, okrádali lidi a vraždili." Opravdu přišla noc a zabouchání na dveře s tím, ať vydá ony dva kufry. Babička je odevzdala a díkybohu návštěva hned odešla. Nikdy jsem moc nerozuměla tomu, proč měla tenkrát takový strach, vždyť šlo jen o ty dva kufry. Později mi vysvětlila, že ve Straklově jednu ženu brutálně zaživa rozřezali. Pak jsem snad doká-

zala připustit, že i jí šlo o život. Za války měla ještě z jedné věci ohromný strach a to z rádia, které měli tajně ukryté v králíkárně. Čas od času se poslouchalo, třeba i za přítomnosti souseda. Za poslech rádia byla smrt a babička by ho byla nejradyji dala pryč. Zkuste si představit, na co si vždycky vzpomenu, když otevírám dvířka králíčího kotce!

Prababička a praděda měli dvě děti Jiřinu a Jiřího. Obě děti byly velmi inteligentní, babička Jiřina chtěla vždy studovat medicínu a ani její bratr Jiří nezaostával. Ale přišla válka a školy byly zavřené. Vyšel inzerát, že se hledají dobrovolníci do armády. Jednoho večera prý přišla Jiřinka a Jirka s tím, že se celá parta, která se ve Straklově scházela, dohodla, že půjdou. K odvodu šly obě děti a také jejich otec Alexandr Křivka. Toho však zřejmě kvůli profesi neodvedli. Děti tedy absolvovaly výcvik a zbytek už znáte. Taky jsem se ptala prababičky, jestli neměli strach, když byly děti ve válce. "I měli. Velký strach. Ale jednou se tak rozhodli, tak jsme to tak vzali," řekla mi tenkrát babička. Možná v tom hrál roli fakt, že zkrátka tato rodina byla příkladem pro ostatní ve vesnici. Nevím. V roce 1947 měli konečně prababička a praděda potkat po dvou letech své děti, protože se rozhodli přijet za nimi do Československa. Prababička říkala, že se děda vždy vyhýbal alkoholu, ale když odjížděl, loučil se sousedy a s každým, kdo přišel, si dal malou sklenku. „Sášo, ty jsi nikdy nepil a teď, když odjíždíme, se opiješ“. Děda na to odvětil, že mu nic není, a že klidně rovně přejde světnici. Samozřejmě se mu to nepovedlo! Ještě si na památku nechali namalovat na plátno svůj dům, tedy školu ve Straklově, ale obraz už není k nalezení.

Praděda se dožil téměř 96 let a prababička 92 let. Když se blížil konec babiččina života, říkala s jistým povzdechem, že by se ještě ráda podívala domů. Jestli myslela Malovanou, kde se narodila, nebo Straklov, to nevím. S hořkostí nám taky říkala, že si v životě nic neužila, že měla jen starosti a trápení. A že ani moře nikdy neviděla. Pak se zarazila a řekla: "Ale vlastně jo, viděla. Byli jsme na jednom zájezdě s učiteli v Polsku a tam jsme se zajeli podívat k Baltu." Ale prý se nekoupali, že to moře je moc studené. Pamatuji si je oba dva jako velmi slušné lidi, kteří neřekli ostřejší výraz, chovali se ke všem upřímně a v rodině měli vysokou autoritu. Prababička byla velmi pracovitá, i ve vysokém věku dělala doslova od rána do večera. Tenkrát jsem ji za to obdivovala a měla jsem dojem, že je v tomhle nedostupná. Opravdu je. Jsem ráda, že měla chuť mi vyprávět svoje životní zážitky, jsou ve mně uloženy dodnes.

Text: Edita Langpaulová, foto: rodinný archiv

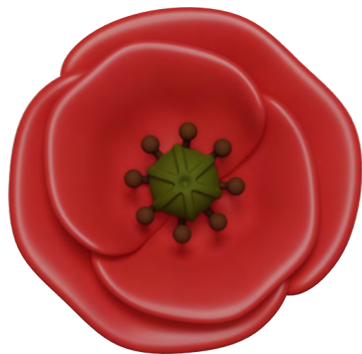
Den válečných veteránů a jeho význam

Tak jako každoročně i v letošním roce budeme 11. listopadu slavit Den válečných veteránů. Pro plné pochopení významu tohoto svátku je vhodné seznámit se ve stručnosti s jeho historií a případně se zúčastnit uctění například brněnské plety.

Dne 11. 11. 1918 bylo ve francouzském Compiègne podepsáno příměří mezi zeměmi Dohody a Německem. Tradice oslav konce 1. světové války se zrodila 11. 11. 1919 v městech dohodových států. Ve Spojených státech amerických byl vyhlášen pod názvem Den příměří, v roce 1926 se zde stal oficiálním federálním svátkem, který Kongres v roce 1954 – při příležitosti ukončení Korejské války – přejmenoval na Den válečných veteránů. Od té doby je pietou amerických veteránů všech válečných konfliktů. Stal se z něj celosvětový svátek, který se slaví od různých let, leckdy s rozdílnými názvy a dny oslav.

V Polsku se slaví například jako Svátek nezávislosti, protože konec 1. světové války po 123 letech umožnil obnovení polské nezávislosti (po trojím dělení mezi velmocí – Rusko, Německo a Rakousko-Uhersko v období 1795–1918), což se dotýká i dějin Volyně, tj. volyňských Čechů. Paradoxně až od roku 2003 se 11. listopad pod názvem Den válečných veteránů (DVV) jako významný den slaví také v České republice. Symbolem Nadace veteránů se od roku 1921 stal květ vlíčí máku podle básně „Na flanderských polích“ kanadského chirurga a válečného veterána Johna McCrae, který se používá i jako prostředek pro sbírky na pomoc válečným veteránům a invalidům. V roce 2018 jsem navštívil brněnskou oslavu DVV, která na mě udělala hluboký dojem. Vedle demonstrací válečného vybavení a techniky, projevů a kladení věnců zde bylo možné zhlédnout také válečné hroby, vojáky a maskoty v současných i historických uniformách různých armád, bojujících na opačných stranách front. V Brně jsem tehdy začal tento svátek vnímat jako pietu všem válečným veteránům bez ohledu na armády, ve kterých sloužili, resp. byli nuceni sloužit, a tudíž jako symbolický prostředek ke smíření. Vždy si přitom vzpomenu na Krylovu „Píseň neznámého vojína“, která je připomínkou nesmyslnosti válek a povrchnosti některých piet. Pro ilustraci níže uvádím několik historických příkladů vnuceného působení civilistů ve válkách. Češi za 1. světové války museli rukovat do rakousko-uherské armády a ne všichni, ať už dezerci, nebo ze zajetí mohli – z obav o perzekuci svých rodin - přejít do Československých legií (přesto je alespoň podporovali finančně). Potomci českých protestantských exulantů (nejenom zelovští), Poláci nebo muži ze smíšených manželství byli nuceni – převážně jako druhořadí vojáci – narukovat do Wehrmachtu proto, že se nacházeli v Němci anektovaném Slezsku (jako např. otec populární zpěvačky Hany Zagorové). Volyňští Češi byli odváděni také do sovětské armády (např. do agresivní sovětsko-finské „zimní války“). Sovětští občané, jejichž rodiny byly po léta perzekvované bolševiky, v nemalé míře bojovali proti Stalinovu totalitnímu režimu v uniformách různých armád. Sovětští vojáci ze zajetí byli automaticky deportováni do sibiřských gulagů nebo do těžké práce v dolech jako potencionální němečtí špióni.

Text: Miloslav Košťál s použitím pramenů (WIKIPEDIE, historické články, přednášky a literatura).
Foto: Miloslav Košťál, fotobanka.

Nahoře: symbol DVV vlíčí mák. (Zdroj: fotobanka). Dole: Každý návštěvník může instalovat křížek se jménem svého předka.

Foto vlevo: Ukázka vojenské techniky. Foto vpravo: Slavnostní nástup vojsk.

Kazachstán 2023

Reportáž

Ve dnech 18. - 25. 6. 2023 jsem měla s dalšími čtyřmi členy našeho sdružení možnost připojit se k delegaci z Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, která se pod vedením jejího místopředsedy a člena komise pro vojenské zpravodajství Jana Bartoška vydala do Kazachstánu. Celou cestu naplánovali a organizovali Radim Chrást, člen zahraničního výboru ČSoL, Roman Klimeš z Československé obce legionářské, jednotky plk. J. Švece – Horácko a Gabriela Havlůjová ze Spolku pro zachování odkazu českého odboje. Po celé cestě nás doprovázel také velvyslanec ČR v Astaně v Kazachstánu pan Rudolf Hykl.

Z města Aktau na břehu Kaspického moře, kam jsme z Prahy přiletěli, jsme autobusy cestovali přes města Fort Shevchenko, Kyzylorda, Kazaly, Turkestán a šestý den jsme dojeli do třetího největšího města Kazachstánu Šymkent, odkud jsme další den odletěli zpět do Prahy. Navštívili jsme místa, kde se nacházejí hroby našich krajanů, věnovali jim vzpomínku a modlitbu a všichni společně jsme zazpívali československou hymnu.

V roce 2023 si připomínáme 105. výročí od konce 1. světové války. V prvních vlnách po skončení války se dostali domů vojáci z Ukrajiny a postupně také z území, které bylo průběžně obsazováno Rudou armádou. Jedni z posledních, kteří se po dlouhých letech strávených v zajetí konečně mohli vrátit, byli zajatci z území Turkestánské gubernie. Byli převáženi vlaky přes Moskvu do dnešní estonské Narvy, kde opouštěli území bolševického Ruska. Přes Pobaltí a Polsko odjížděli ve vlacích až na území nově vzniklé Československé republiky. To ovšem byli ti šťastnější, mnoho z těch mladých a zdravých kluků, kteří odcházeli od svých rodin, se již nikdy nevrátilo domů. Právě tyto nešťastné oběti první světové války jsme si na naší cestě po Kazachstánu chtěli připomenout. Byli to váleční zajatci, kteří se dostali na území dnešního jižního Kazachstánu a vstoupili do řad československých legií. Chtěli jsme uctít památku všech, kteří se z této krásné a pro nás exotické země již nikdy nevrátili domů.

V každé obci a každém městě naší republiky jsou pomníky padlých vojáků z 1. světové války, ale dnes již téměř nikdo neví, co všechno museli vytrpět a jak málo jich padlo v boji a jak mnoho naopak zemřelo v zajetí či na následky zranění, nemocí a válečných útrap. Věřím, že nebudou nikdy zapomenuti. Text a foto: Dáša Dohnálková

S kým se setkal volyňský Čech

V roce 1914 byl můj dědeček František Theodor Čurda carem povolán do armády, ovšem měl štěstí a byl vybrán do carské kapely přímo na carský dvůr Mikuláše II. Tam poznal carskou rodinu a díky tomu se naučil vybranému chování. Hrál na heligon. Pak nastaly pro carskou rodinu těžké časy, během kterých se vojáci domlouvali, jak zachránit alespoň carevnu s dětmi. Carevna to odmítala, nechtěla svého chotě opustit. Dědeček po čase přešel na stranu legionářů a díky tomu se dostal do své staré vlasti. Nějaký čas tu pobýval a měl to štěstí, že poznal T. G. Masaryka. Tomu dělal doprovod na soukromých cestách a mimo jiné ho doprovázel ke hrobu rodičů. Někdy se stávalo, že hrob rodičů Masarykových byl hanebně poničen ... Byla to msta Němců a Masaryk i jeho dcera Alice těžko zadržovali slzy. Prezident Masaryk dědečkovi říkával: "Františku, obávám se, že si Češi nebudou umět vládnout a tím pošlapou demokracii tolik důležitou pro národ a budou tím ztrácet nejdůležitější hodnoty. Dědeček se po nějakém čase vrátil zpět na Volyň. V roce 1969 jsem dědečkovi slíbila, že zajedu do Lán na hrob T. G. M. a vyřídím pozdrav od dědečka, postojím tam. Slib jsem splnila. Během 2. světové války můj tatínek Jaroslav Čurda bojoval na Dukle, kde zažíval kruté chvíle. Sloužil u dělostřelců, kam za nimi občas chodíval generál L. Svoboda. Vždy našel chvíli, aby s vojáky pohovořil, často jim prý říkával: "Nebudte chlupáci v hloučcích, aby to do vás neprásklo. Byla by vás škoda, dělostřelci jsou důležití". Jednou si všiml tatínka, jak stojí stranou smutný. Ten mu vyprávěl, že šli s bratrance do boje a že bratranec najednou zmizel. Generál slíbil, že se na něj poptá. Po nějakém čase se generál Svoboda objevil, aby mu sdělil smutnou zprávu: "Je mi to líto, Jaroslave, ale vašeho bratrance roztrhala mina." Sověti neměli rádi, když generál tak často chodil za svým vojskem. Tatínek na generála Svobodu vzpomínal s úctou, i když někteří na něj měli jiný názor. Jednou, někdy v 70. letech, v televizi vysílali Rusalku a naše maminka najednou vykřikla: "Jéé, Eda Haken!" My dcery jsme se divily a ptaly sa maminky, jak to, že ho zná. "Znám, vždyť jsme ze stejné vesnice. A Eda se mě tolik nazlobil." Byl to prý šprýmař, ale moc hodný kluk. Volyňák a operní zpěvák, který kdysi zlobíval

Helenku Tlustou! To byl on, Eduard Haken, s hlasem jako zvon, taky volyňský Čech, který zpíval v Národním divadle!

V 60. letech navštívil Československo kosmonaut Jurij Gagarin, ke kterému celý svět vzhlížel. Byl znám svojí skromností a milým vzhledem. Navštívil mimo jiné Podbořany, když projížděl vojenský západní okruh. V Podbořanech žila rodina Novákových s deseti dětmi, pěti chlapci a pěti děvčaty. Chlapci byli krásní a urostlí a děvčata to samé. Manželé Novákové se měli co ohánět. My jsme k nim rádi jezdili a jejich vlídnost a otevřenost byla lidsky působivá. Strejda Josef Novák byl v den příjezdu Gagarina spolu s dalšími na náměstí v Podbořanech. Stál na místě, kde v blízkosti zastavila kolona, aby slavný hrdina pozdravil lidi. Strejda šikovně prošel davem blíž k autům. Najednou se lidé začali rozestupovat a z auta vystoupil kosmonaut Gagarin. Ten zamířil přímo ke strejdovi, jakoby je k sobě něco přitahovalo. Dav ztichl a tito muži se usmáli, podali si ruce a dali se do hovoru. Strejda jako Volyňák uměl perfektně mluvit rusky, což hosta mile překvapilo. Hovořili skoro půl hodiny. A co se strejda od Gagarina dozvěděl? "Když jsem viděl tu krásnou naši zeměkouli, byl jsem tou nádherou tak dojatý a v tu chvíli jsem si pomyslel, že bůh je. Ano, bůh, co dal lidem tuhle nádheru, a ti, co porušují řád této planety, budou jednou těžce souzeni. Ti, co poškozují vesmír, představují zlo, které přinese nevysvětlitelné až tragické potíže. Všechno mi strejda nepřetlumočil, neboť dal Gagarinovi své slovo, že bude mlčet, a to také dodržel. Když se loučili, slzám se neubránili. Kosmonaut strejdu už jen vřele obejmul. Ten měl krásný pocit, protože byl silně věřící a takový člověk!

Takových lidí, co silně věří, stále je hodně. Byl jím i T. G. Masaryk, i generál Svoboda... Akorát se o tom nemluvilo. Tak jako se nemluvilo o Volyňácích. To byla přeci škoda, vždyť tolik moudrých, obětavých a laskavých lidí mezi nimi bylo.

Text: Niebauerová Vlasta, roz. Čurdová

Vladimír Šuvarský, rodák z Dědovy Hory Vzpomínka

V. Šuvarský v roce 2017. Rodina Šuvarských v roce 1949, vlevo V. Šuvarský.

V sobotu 11. 2. 2023 ve věku 97 let zemřel Vladimír Šuvarský (*1926). Narodil se v Dědově Hoře, která už tehdy byla součástí sovětské východní Volyně. Měl tři sourozence – Václava (*1927), Slavěnu (*1930) a Olgu (*1939).

Rodina Šuvarských se z Dědovy Hory přestěhovala do nedaleké Slavuty. Vladimír trávil dětství u strýce svého otce v Chersonu. Podle svého vyprávění nastoupil ve Slavutě v roce 1941 do jednoho ze tří nově zřízených tříletých sovětských elitních důstojnických učilišť, ve kterém do roku 1944 studoval (obory hudební a logistiku), které se postupně stěhovalo východně s ústupem Rudé armády. Otec Josef Šuvarský (*1900 Dědova Hora/+1987 Karlovy Vary) byl odveden v roce 1941 do Rudé armády a padl do německého zajetí. Po návratu ze zajetí byl jako potencionální špion nasazen na těžké práce do dolů (Donbas). Z těchto událostí, sovětského zacházení s lidmi a chování poválečného režimu, byl silně traumatizován. Rodina Šuvarských do ČSR přijela v roce 1947 legálním transportem, ovšem bez Vladimíra, který byl z Rudé armády uvolněn až o 2 roky později. Určenou destinací bylo Sušicko, ze kterého se následně rodina přestěhovala do Aše. Zde si pořídila malé hospodářství, které ale komunisté zkonfiskovali. Jelikož Vladimírův bratr Václav kolem roku 1950 přes Německo emigroval do Švédska (kde zemřel v roce 1962), kde byla rodina Šuvarských perzekvována. Vladimír pracoval jako elektrikář v ašském Městském stavebním podniku (následně integrovaném do OSP Cheb). Navštěvoval kázání, ke kterým do Aše-Mokřin dojížděl ThDr. Jan Křivka, volyňský rodák (*1926, Huleč Česká/+2013, Františkovy Lázně), válečný veterán, plukovník v.v., pravoslavný kněz a duchovní správce kostela svaté kněžny Olgy ve Františkových lázních. Ke vzdáleným příbuzným Vladimíra patřil volyňský rodák ThDr. Jaroslav Šuvarský, PhD. (*1941 Závidov), pravoslavný kněz, někdejší poválečný metropolitní protopresbyter české pravoslavné církve a duchovní správce pravoslavného katedrálního chrámu svatých Cyrila a Metoděje, posledního úkrytu parašutistů v době Heydrichiády.

Vladimír Šuvarský byl do posledních chvil v dobré fyzické kondici – byl schopen v ašském kopcovitém terénu (625 až 758 m.n.m.) pravidelně na elektrokole či pěšky absolvovat desetikilometrové trasy. Byl známou ašskou postavou, často navštěvoval především své volyňské přátele. Téměř 10 let jsem se s ním často setkával a naslouchal jeho vzpomínkám. Byl přístupný s jasnou hlavou debatovat o Volyni i o současném dění. Patřil mezi zajímavé volyňské osobnosti, které stojí skromně stranou. Vladimír Šuvarský miloval zpěv a hraní na trubku. Proto mu při zádušní mši v mariánskolázeňském kostele Nanebevzetí Panny Marie na přání rodiny hráli trubači místní ZUŠ. Vzpomínejme na něj s láskou.

Text: Miloslav Košťál, foto: z archivu rodiny Šuvarských a Miloslav Košťál

Příspěvky na tisk září 2023

Region Moravskoslezský:

manželé Vyhliďalovi 200 Kč
Dvořáková 100 Kč
Marie Fofová 300 Kč
Libuše Janková 250 Kč
Jiří Krušina 500 Kč
Marie Kubištová 100 Kč
Antonín Sajler 200 Kč
Marie Tejčková 100 Kč
Vlasta Vašendová 100 Kč
Božena Žarlovaká 200 Kč
Josef Šťastný 300 Kč
Ludmila Macenauerová 200 Kč
Viktor Maulis 100 Kč
Ing. Josef Šindelář 200 Kč
Václav Říha 700 Kč
Slavěna Procházková 100 Kč
Stanislav Šrek 300 Kč
Marie Kubínová 500 Kč
Stanislav Vendolský 100 Kč
Václav Janko 200 Kč
Ing. Martina Volná 200 Kč
Jarmila Burešová 300 Kč
Vlasta Černá 200 Kč
Milada Foretová 200 Kč
Krystyna Davidová 200 Kč
Miloslava Víchová 300 Kč
Rostislav Zeman 500 Kč
Václav Knob 300 Kč

Region Praha:

Věra Sekulová 200 Kč
Ing. Miloslav Masopust 1 000 Kč

Region Podbořany:

Marie Langmaierová 500 Kč
Marie Medunová 500 Kč
Marie Hyklová 500 Kč
Iva Dolejšková 200 Kč
Olga Dolejšová 250 Kč
Jiřina Hevierová roz. Jirásková 100 Kč
Antonín Holubička 400 Kč
Josef Kříž 220 Kč
Křížková Stanislava 500 Kč
manželé Moravcovi 400 Kč
Anna Pastorová 200 Kč
region Podbořany 500 Kč

Region Chomutov:

Vlastimil Jelínek 750 Kč
Miloslava Šatrová 300 Kč
Václav Hoffman 300 Kč
Eva Krausová 300 Kč

Region Šumperk:

Jiřina Žáková 150 Kč
manželé Michálkovi 500 Kč
Jarmila Kindermanová 200 Kč
manželé Cinégrovi 500 Kč

Region ŽATEC

V říjnu oslaví 87 let p. **Ludmila Fraňková** roz. Šalamounová z Podhájců, nyní Žatec, 75 let p. **Jaroslav Honza** z Horodiště, 88 let p. **Jitka Chundelová** z Volkova, nyní Žatec, 81 let p. **Ing. Miroslav Kadavý** z Kvasilova, nyní Louny, 95 let p. **Václav Malhauz** z Hrabiny, nyní Chomutov, 93 let p. **Alžběta Němečková** roz. Veselovská z Michalovky, nyní Žatec, 84 let p. **Slávka Podolníková** roz. Matějčuková z Dlouhého Pole, nyní Žatec, 65 let p. **Drahomíra Stupková** roz. Kapicová/Hostková ze Straklova, 84 let p. **Jaroslav Vlasák** z Rovna, nyní Kounov. V listopadu 70 let p. **Jiří Bechyňský** z Michalovky, 65 let p. **Alena Ciniburková** roz. Zajíčková z Novokrajeva, 89 let p. **Emílie Hasilová** z Novokrajeva, nyní Žatec, 86 let p. **Marie Horáčková** z Ulbárova, nyní Žatec, 82 let p. **Viktor Martínek** z Kvasilova, nyní Žatec, 80 let p. **Olga Šindlerová** roz. Horynová z Kvasilova, 80 let p. **Eleonora Wagnerová** z Kvasilova, nyní Žatec.

Přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti do dalších let.

Region LITOMĚŘICE

V říjnu oslavuje 55 let **Ing. Romana Tlustá** z Dědovy Lhoty, 81 let **Miluše Dvořáková** z Mirohoště, 84 let **Marie Chudobová** z Boratína, 85 let **Stanislava Grindlerová** ze Semidub, 90 let **Jindřich Hořenín** z Mirohoště, 98 let **Radomír Vlk** z Boratína.

V listopadu oslavuje 82 let **Bohumil Škrabal** z Bojarky, 92 let **Lída Vičková** z Mirotína, 90 let **Jiří Němeček** z Mirotína, 95 let **Zdena Furmanová** z Mirohoště. Jubilantům přejeme dny plné zdraví, vitality, pohody, radosti, optimismu, spokojenosti a také štěstí.

Region PRAHA

V říjnu oslaví 96 let **Doc. MUDr. Alexandr Muratov** z Kyjeva, nyní

Prahy, 90 let **PhDr. Miloslava Žáková, CSc.** z Kupičova, nyní Prahy, 86 let **Jiřina Orltová** z Martinovky, nyní Prahy, 80 let **Larisa Francírková** ze Zdobice, nyní Prahy, 80 let **Ing. Vlasta Chromá** z Prahy, nyní Benešova, 70 let **Marie Šmolcnopová** z Prahy, nyní Berouna.

V listopadu oslaví 98 let **Míla Olivová** z Moštěnice, nyní Horní Libchavy, 85 let **Růžena Krásná** z Jezírka, nyní Újezd n./Lesy, 83 let **Ing. Anatol Kopista** z Žitoměru, nyní Jičína.

Všem jubilantům srdečně gratulujeme a do dalších let přejeme pevné zdraví.

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V říjnu slaví paní **Marie Kubištová** roz. Oberajtrová, nar. Pokosy, bytem Krnov - 81 let. V listopadu slaví paní **Marie Seitlová**, nar. Bílá Kruhle, bytem Nový Jičín - 83 let; paní **Ludmila Muchová** roz. Kohoutková, nar. Pogorilovka, bytem Bruntál 86 let; paní **Kristýna Davidová** roz. Rošlapilová, nar. Janovka, bytem Hladké Životice - 88 let; paní **Vlasta Barochová** roz. Rejzková, nar. Moskovština, bytem Kopřivnice - 88 let.

Všem jubilantům přejeme dny plné zdraví, vitality, pohody, radosti, optimismu, spokojenosti, a také štěstí.

Region BROUMOV

V listopadu oslaví 75 let p. **Jana Strelcová** z Broumova. Oslavenkyni přejeme pevné zdraví a životní pohodu.

Region CHOMUTOV

V říjnu oslaví 85 let paní **Marie Zýková** z Kupičova, nyní Kadaně. Přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Region DOMAŽLICE

V říjnu oslaví 75. narozeniny paní **Marie Kolenská** z Horšovského Týna. V listopadu oslaví 81. narozeniny paní **Zdenka Valešová**, z Dembrovky, nyní žije v Horšovském Týně.

Přejeme stálé zdraví, hodně pohody a životního elánu.

Region TACHOV

V říjnu oslaví narozeniny 85 let paní **Tomšovičová Evženie** z Olšanky, nyní z Částkova, 94 let pan **Čermák Jiří** z Olšanky, nyní z Berouna, a **Natálie Chejnovská** oslaví 25 let (její rodina

má kořeny v Antonovce, nyní žije v Dlouhém Újezdě a patří mezi mladé posily našeho sdružení). V listopadu oslaví 92 let paní **Roubalová Marie** z Antonovky, nyní Tachova. Všem jmenovaným jubilantům, přejeme do dalších let pevné zdraví, štěstí a rodinnou pohodu.

Region OLOMOUC

V říjnu oslaví 89 let pan **Jiří Vořech** z Moldavy, nyní bytem Olomouc; 84 let pan **Ing. Emanuel Masopust** z Hrušvice, nyní bytem Olomouc; 75 let pan **Václav Šulc**, bytem Hněvotín u Olomouce. V listopadu oslaví 86 let pan **Vladimír Polák** z Mirohoště, nyní bytem Hněvotín u Olomouce.

Naším členům do příštích let přejeme hodně zdraví a osobní pohodu.

Region PODOBOŘANY

V říjnu a listopadu slaví svá jubilea: 80 let paní **Anna Cajtchamrová** ze Zdolbunova, nyní Siřemi, 80 let paní **Miroslava Kalkusová** ze Sofievky, nyní Vroutku, 86 let paní **Vlasta Lněničková** z Buršovky, nyní Podbořan, 91 let paní **Zdeňka Müllerová** ze Strojetic, 92 let paní **Kristina Štechová** z Martinovky nyní Podbořan, 92 let slaví paní **Helena Tomrdlová** z Buršovky, nyní Podbořan. Všem oslavencům přejeme vše nejlepší, hodně zdraví, štěstí a spokojenosti do dalších let.

Region BRNO

V říjnu oslavuje 88 let **Miroslav Rejchrt** z Michalovky, nyní Brna, 85 let **Antonín Boček** z Ozeran, nyní Brna. V listopadu oslaví 80 let **Antonie Moravcová** roz. Hanušová z Račina, nyní Brna. Všem jubilantům přejeme pevné zdraví a životní pohodu do dalších let.

Region ŠUMPERK

V říjnu 2023 oslaví 71 let paní **Soňa Cinegrová** z Libiny, 76 let pan **Václav Kynšt** ze Zábřehu, 80 let pan **Václav Michálek** z Velkých Losin, 88 let paní **Emilie Nesvadbová** ze Šumperka.

V listopadu 2023 oslaví 73 let paní **Zdena Bartoníková** z Rapotína, 65 let paní **Věra Doubravská** ze Šumperka, 83 let paní **Věra Jenčková** ze Šumperka, 75 let paní **Marie Linhartová** z Dlouhomilova a 86 let pan **Jaroslav Sodomek** ze Šumperka. Všem našim oslavencům srdečně blahopřejeme.

Region MOHELNICE

V listopadu oslaví 80 roků **Kašparová Marie** z Ostrova a 89 roků **Machovská Libuše** z Chomouta. Oběma jubilantkám přejeme pevné zdraví a mnoho štěstí do dalších let.

NAŠE ŘADY OPUSTILI

Region LITOMĚŘICE

Dne 2. října zemřela ve věku 77 let paní **Milada Maryšková**, která se narodila 6. 5. 1945 cestou z Volyně do Čech, naposledy bytem Křešice. V říjnu zemřel ve věku 71 let pan **Ing. Karel Riedl** z Bocánovky, posledně bytem Litoměřice. Upřímnou soustrast za region vyjadřuje Daniela Zelenková.

Region BROUMOV

Dne 14. 8. 2023 naše řady ve věku 86 let opustil **Anatolij Krulikovskij**. Do Broumova se přistěhoval se svoji rodinou v roce 1991 z Volyně, z města Korosteří. Budeme na Tebe vzpomínat jako na skromného a pracovitého člověka. Upřímnou soustrast zarmoucené rodině za region vyjadřuje Alexandr Stejskal.

Dne 7. 9. 2023 ve věku nedožitých 90 let navždy odešla **Anna Maroušová**, rozená Tyrková ze Zdolbunova.

Narodila se 20. 9. 1933. V jejích šesti letech jí zemřel otec Josef Tyrek, a tak žila se svojí maminkou a starším bratrem Vladimírem Tyrkem. Bratr narukoval do Svobodovy armády, kde se zapojil do Karpatsko-dukelské operace. Během ní byl zraněn. (Později se usadil v Jaroměři, kde dál působil v armádě). Anna s maminkou přijely do Prahy v roce 1948 a ubytovaly se v Suchdole, kde Anna dochodila školu.

Po škole nastoupila do Strojné početní stanice Ministerstva vnitřního obchodu, kde se vyučila na děrovacích strojích. Několikrát byla vyhodnocena jako nejlepší pracovnice a později zastávala funkci vedoucí směny.

V roce 1956 se provdala za Josefa Marouše. Přestěhovali se na pražský Prosek, kde bydleli až doposud. Narodily se jim dvě dcery a kvůli lepší možnosti se o ně starat změnila zaměstnání a pracovala jako uklízečka ve škole. Když děti povyroستly, začala pracovat v podniku Tomos, kde opravovala knihy. Tato práce ji stejně jako předchozí velice bavila, láska ke knihám byla celoživotní a všestranná. Pracovala zde až do důchodu, jako seniorka se starala o dvě vnoučata, později se jí rodina rozrostla o čtyři pravnoučata.

Anna Maroušová byla ve spolku Čechů z Volyně a jejich přátel od počátku. Ráda pomáhala při spolkových akcích, s nadšením připravovala pohoštění při setkáních a podobně. S dalšími také pomáhala s distribucí Zpravodaje pod vedením Toničky Kramné.

Poslední čtyři roky měla problémy s chůzí, proto se držela v ústraní.

Vzpomeňte, kdo jste ji znal!

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Roztylská 1, 225 95 Praha. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárčů a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Na obálce a na straně 2 jsou použity obrázky z fotobanky Canva. Číslo vydání 5/2023. Šéfredaktorka: E. Šebesta Langpaulová. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na E. Šebestová, Na Hůrce 248, 439 82 Vroutek. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 6/2023 je 25. 11. 2023. Www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 9. října 2023. Číslo 6/2023 vyjde v prosinci.